

Convenția nr. 117/1962 privind obiectivele și normele de bază ale politicii sociale¹

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii,

convocată la Geneva de către Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii și care s-a întrunit aici la 6 iunie 1962 în cea de-a patruzeci și șasea sesiune a sa,

după ce a hotărât să adopte diferite propuneri privind revizuirea Convenției asupra politicii sociale (teritorii nemetropolitane), 1947 - problemă care constituie cel de-al zecelea punct al ordinii de zi a sesiunii -, mai ales în scopul de a permite statelor independente să o aplice și să o ratifice în continuare,

considerând că aceste propuneri ar trebui să ia forma unei convenții internaționale,

considerând că dezvoltarea economică trebuie să servească ca bază a progresului social,

considerând că ar trebui să fie făcute toate eforturile pe plan internațional, regional sau național, pentru a se asigura o asistență financiară și tehnică care să ocrotească interesele populațiilor,

considerând că, atunci când este cazul, trebuie luate măsuri internaționale, regionale sau naționale în vederea stabilirii unor condiții comerciale care ar încuraja o producție cu randament ridicat și ar permite să se asigure un nivel de trai rezonabil,

considerând că ar trebui luate toate inițiativele posibile prin măsuri adecvate pe plan internațional, regional sau național, pentru încurajarea îmbunătățirilor în domenii cum sunt: igiena publică, locuințele, alimentația, învățământul public, bunăstarea copiilor, statutul femeilor, condițiile de muncă, remunerarea salariaților și a producătorilor independenți, protecția lucrătorilor migranți, securitatea socială, funcționarea serviciilor publice, precum și producția în general,

considerând că ar trebui luate toate inițiativele posibile pentru interesarea și asocierea efectivă a populației la elaborarea și aplicarea măsurilor de progres social,

adoptă, la 22 iunie 1962, convenția următoare, care se va numi "Convenție asupra politicii sociale (obiective și norme de bază), 1962".

Partea I
Principii generale

Articolul 1

1. Orice politică trebuie să urmărească în primul rând bunăstarea și dezvoltarea populației, precum și încurajarea aspirațiilor acesteia către progresul social.

¹ DECRET Nr. 284 din 11 mai 1973 pentru ratificarea unor convenții ale Organizației Internaționale a Muncii

2. În definierea oricărei politici de importanță generală va trebui să se țină seamă de repercusiunile acestei politici asupra bunăstării populației.

Partea a II-a

Îmbunătățirea nivelului de trai

Articolul 2

Îmbunătățirea nivelului de trai va fi considerată ca obiectivul principal al planurilor de dezvoltare economică.

Articolul 3

1. La elaborarea planurilor de dezvoltare economică se vor lua toate măsurile practice și posibile pentru a pune în concordanță această dezvoltare cu evoluția în bune condiții a colectivităților interesate.

2. Se va urmări, în mod special, să se evite dislocarea vieții familiale și a oricărei celule sociale tradiționale, mai ales prin:

- a) studierea atentă a cauzelor și efectelor mișcărilor migratorii și eventuala adoptare de măsuri corespunzătoare;
- b) încurajarea urbanizării în regiunile în care necesitățile economice antrenează o concentrare a populației;
- c) prevenirea și eliminarea aglomerării în zonele urbane;
- d) îmbunătățirea condițiilor de viață în regiunile rurale și amplasarea unor industrii specifice în regiunile în care există forță de muncă suficientă.

Articolul 4

Următoarele măsuri vor figura printre cele pe care autoritățile competente vor trebui să le ia în considerare în vederea creșterii capacității de producție și îmbunătățirii nivelului de trai al producătorilor agricoli:

- a) eliminarea, cât mai mult posibil, a cauzelor care determină contractarea de datorii în mod obișnuit;
- b) controlarea cesiunilor de terenuri cultivabile persoanelor care nu sunt cultivatori, cu scopul ca această cesiune să se facă pe cât posibil numai în interesul țării;
- c) controlarea, prin aplicarea unei legislații corespunzătoare, a proprietății și a folosirii pământului, precum și a altor resurse naturale, pentru a se asigura că acestea sunt cât mai bine folosite în interesul populației țării, ținându-se seama de drepturile tradiționale;
- d) controlarea condițiilor de concedare a pământului pentru cultivare și a condițiilor de muncă, în scopul de a se asigura fermierilor și lucrătorilor agricoli cel mai ridicat nivel de trai posibil și o parte echitabilă din avantajele care pot rezulta din îmbunătățirea randamentului sau a prețurilor;

e) reducerea costurilor de producție și de distribuție prin toate mijloacele posibile, în special prin înființarea, favorizarea și ajutorarea cooperativelor de producători și de consumatori.

Articolul 5

1. Se vor lua măsuri pentru a se asigura producătorilor independenți și salariaților condiții de viață care să le permită îmbunătățirea nivelului lor de trai prin eforturi proprii și care să le garanteze menținerea unui nivel minim de trai stabilit pe baza anchetelor oficiale asupra condițiilor de viață, efectuate de acord cu organizațiile reprezentative ale celor care angajează și ale lucrătorilor.

2. La stabilirea nivelului minim de trai va trebui să se țină seama de nevoile familiale esențiale ale lucrătorilor, inclusiv alimentația și valoarea sa nutritivă, locuința, îmbrăcămintea, îngrijirile medicale și educația.

Partea a III-a

Dispoziții referitoare la lucrătorii migranți

Articolul 6

Când împrejurările în care sunt folosiți în muncă lucrătorii cer ca ei să locuiască în afara căminelor proprii, condițiile în care aceștia sunt folosiți vor trebui să țină seama de nevoile lor familiale normale.

Articolul 7

Atunci când într-o regiune se va face apel, în mod temporar, la resursele de forță de muncă ale unei alte regiuni, se vor lua măsuri pentru favorizarea transferului parțial de salarii și de economii ale lucrătorilor din regiunea unde sunt folosiți în muncă în regiunea de unde provin.

Articolul 8

1. Atunci când într-o regiune se va face apel la resursele de forță de muncă ale unei țări supuse unei administrații diferite, autoritățile competente ale țărilor interesate vor trebui, de fiecare dată când va fi necesar sau de dorit să o facă, să încheie acorduri pentru reglementarea problemelor de interes comun care s-ar putea pune prin aplicarea dispozițiilor prezentei convenții.

2. Aceste acorduri vor trebui să prevadă că lucrătorul migrant se va bucura de protecție și de avantaje care să nu fie inferioare celor de care beneficiază lucrătorii care locuiesc în regiunea în care sunt folosiți migranții.

3. Aceste acorduri vor trebui să prevadă înlesniri acordate lucrătorilor, pentru a le permite să transfere către căminele lor o parte din salariile și economiile realizate.

Articolul 9

Atunci când lucrătorii și familiile lor se deplasează dintr-o regiune unde costul vieții este scăzut într-o regiune unde costul vieții este mai ridicat, trebuie să se țină seama de creșterea costului vieții pe care o antrenează această schimbare de reședință.

Partea a IV-a

Remunerarea lucrătorilor și probleme conexe

Articolul 10

1. Va trebui încurajată stabilirea nivelurilor salariilor minime pe cale de acorduri colective, liber negociate, între sindicatele reprezentând pe lucrătorii interesați, pe de o parte, și cei care angajează sau organizațiile celor care angajează, pe de altă parte.

2. Atunci când nu există metode potrivite pentru stabilirea nivelurilor salariilor minime pe cale de acorduri colective, vor fi luate măsurile necesare pentru a permite stabilirea acestor niveluri prin consultare cu reprezentanții celor care angajează și ai lucrătorilor, printre care vor figura reprezentanți ai organizațiilor lor respective, dacă acestea există.

3. Se vor lua măsurile necesare pentru ca, pe de o parte, cei care angajează și lucrătorii interesați să aibă cunoștință de nivelurile salariilor minime în vigoare, iar pe de altă parte, salariile efectiv plătite să nu fie inferioare nivelurilor minime aplicabile.

4. Orice lucrător căruia i se aplică nivelul salariului minim și care după intrarea acestuia în vigoare a primit salarii inferioare acestui nivel trebuie să aibă dreptul să recupereze pe cale judiciară sau pe alte căi autorizate de lege suma ce i se datorează, într-un termen care va putea fi fixat de legislație.

Articolul 11

1. Se vor lua măsurile necesare pentru a se asigura că toate salariile câștigate sunt legal plătite, iar cei care angajează vor fi obligați să țină registre care să specifice plățile salariilor, să elibereze lucrătorilor dovezi cu privire la plata salariilor lor și să ia alte măsuri pentru înlesnirea controlului necesar.

2. Salariile vor fi plătite, de regulă, în monedă având curs legal.

3. Salariile vor fi plătite, de regulă, direct lucrătorului.

4. Va fi interzisă înlocuirea parțială sau totală a salariilor datorate lucrătorilor pentru munca pe care au prestat-o, prin alcool sau băuturi alcoolice.

5. Plata salariilor nu va putea să fie făcută în localuri în care se consumă băuturi sau în magazine, excepție făcând numai lucrătorii care lucrează în astfel de unități.

6. Salariile vor fi plătite cu regularitate la intervale care să permită reducerea posibilității de contractare de datorii în rândul salariaților, afară de cazul când există un obicei local contrar, iar autoritatea competentă se va convinge de dorința lucrătorilor de a se menține acest obicei.

7. Dacă hrana, locuința, îmbrăcămintea și alte furnituri și servicii esențiale constituie un element al remunerării, autoritatea competentă va lua toate măsurile practice și posibile pentru a se asigura că ele sunt corespunzătoare și că valoarea lor în bani a fost calculată exact.

8. Se vor lua toate măsurile practice și posibile în scopul:

a) de a informa pe lucrători asupra drepturilor pe care le au în materie de salarizare;

b) de a împiedica orice reținere neautorizată din salarii;

c) de a limita sumele reținute cu titlu de furnituri și servicii, care constituie un element al remunerării, la justa valoare în bani a acestor furnituri și servicii.

Articolul 12

1. Nivelul maxim și modul de restituire a avansurilor din salarii vor fi reglementate de către autoritatea competentă.

2. Autoritatea competentă va limita nivelul avansurilor care pot fi acordate unui lucrător pentru a-l determina să accepte o ocupație; nivelul autorizat va fi indicat în mod clar lucrătorului.

3. Orice avans acordat peste nivelul stabilit de către autoritatea competentă va fi în mod legal nerestituibil și nu va putea să fie recuperat prin compensare asupra plăților datorate lucrătorilor la o dată ulterioară.

Articolul 13

1. În rândul salariaților și producătorilor independenți vor fi încurajate formele de economii rezultate dintr-un act spontan al celui care economisește.

2. Se vor lua toate măsurile practice și posibile în vederea protejării salariaților și a producătorilor independenți contra cametei, în special prin măsuri urmărind reducerea dobânzilor asupra împrumuturilor, prin controlul operațiunilor de acordare a fondurilor bănești de către cei care le finanțează și prin încurajarea sistemelor de împrumuturi în scopuri determinate cu ajutorul organizațiilor cooperatiste de credit sau cu ajutorul instituțiilor plasate sub controlul autorității competente.

Partea a V-a

Nediscriminarea în materie de rasă, culoare, sex, credință, apartenență la o grupare tradițională sau de afiliere sindicală

Articolul 14

1. Unul dintre scopurile politicii sociale va trebui să fie desființarea oricărei discriminări între lucrători întemeiată pe rasă, culoare, sex, credință, apartenență la o grupare tradițională sau afiliere sindicală, în materie de:

- a) legislație și contracte de muncă, care vor trebui să ofere un tratament economic echitabil tuturor celor care locuiesc sau muncesc în mod legal în țară;
- b) admitere la ocupațiile atât publice, cât și private;
- c) condiții de angajare și avansare;
- d) înlesniri de pregătire profesională;
- e) condiții de muncă;
- f) măsuri referitoare la igienă, protecție și bunăstare;
- g) disciplină;
- h) participare la negocierea contractelor colective;
- i) niveluri de salarii, acestea trebuind să fie stabilite în conformitate cu principiul "la muncă egală salariu egal", pentru același proces de muncă și aceeași întreprindere.

2. Se vor lua toate măsurile practice și posibile în scopul reducerii oricăror diferențe între nivelurile salariilor rezultând din discriminări întemeiate pe rasă, culoare, sex, credință, apartenență la o grupare tradițională sau afiliere sindicală, prin ridicarea nivelurilor aplicabile lucrătorilor plătiți mai puțin.

3. Lucrătorii care provin dintr-o țară și sunt angajați să muncească într-o altă țară vor putea obține, pe lângă salariul lor, avantaje în bani sau în natură, pentru a face față tuturor sarcinilor personale sau familiale rezonabile care rezultă din folosirea în muncă a acestora în afara căminului lor.

4. Dispozițiile precedente ale prezentului articol nu vor putea să prejudicieze măsurile pe care autoritatea competentă va considera necesar sau oportun să le ia în scopul ocrotirii maternității și asigurării sănătății, securității și bunăstării lucrătoarelor.

Partea a VI-a

Educarea și pregătirea profesională

Articolul 15

1. În măsura în care condițiile locale permit, se vor da dispoziții corespunzătoare pentru dezvoltarea progresivă a unui larg program de educare, de pregătire profesională și de ucenicie, în scopul de a pregăti în mod eficace copiii și tinerii de ambele sexe pentru o ocupație utilă.

2. Legile sau reglementările naționale vor stabili vârsta la care școlarizarea ia sfârșit, precum și vârsta minimă și condițiile de folosire în muncă.

3. Pentru ca copiii să poată beneficia de posibilitățile de instruire existente și, totodată, pentru ca extinderea acestor posibilități să nu fie împiedicată de cererea de forță de muncă din această categorie, în regiunile unde există posibilități de instruire suficiente

pentru majoritatea copiilor de vârstă școlară va fi interzisă folosirea în timpul orelor de școală a copiilor care nu au atins vârsta la care se termină școlarizarea.

Articolul 16

1. În scopul de a se asigura o productivitate ridicată prin dezvoltarea muncii specializate, va trebui să se organizeze, atunci când este cazul, însușirea noilor tehnici de producție.

2. Autoritățile competente se vor ocupa de organizarea sau de controlul acestei pregătiri profesionale, după consultarea organizațiilor celor care angajează și ale lucrătorilor din țara de unde provin candidații și din țara unde are loc pregătirea.

Partea a VII-a

Dispoziții finale

Articolul 17

Ratificările formale ale prezentei convenții vor fi comunicate directorului general al Biroului Internațional al Muncii, care le va înregistra.

Articolul 18

1. Prezenta convenție nu va obliga decât statele membre ale Organizației Internaționale a Muncii ale căror ratificări au fost înregistrate de către directorul general.

2. Ea va intra în vigoare după 12 luni de la înregistrarea de către directorul general a cel puțin două ratificări din partea statelor membre ale organizației.

3. Drept urmare, această convenție va intra în vigoare pentru fiecare stat membru după 12 luni de la data înregistrării ratificării sale.

Articolul 19

Intrarea în vigoare a prezentei convenții nu implică denunțarea de plin drept a Convenției asupra politicii sociale (teritorii nemetropolitane), 1947, de către un stat membru față de care ea continuă să fie în vigoare și nici nu împiedică ratificarea ei ulterioară.

Articolul 20

1. Orice stat membru care a ratificat prezenta convenție poate să o denunțe la expirarea unei perioade de 10 ani de la data intrării inițiale în vigoare a acesteia, printr-un act comunicat directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de acesta. Denunțarea nu va avea efect decât după un an de la înregistrarea ei.

2. Orice stat membru care a ratificat prezenta convenție și care, în termen de un an de la expirarea perioadei de 10 ani menționată la paragraful precedent, nu va face uz de

facultatea de denunțare prevăzută de prezentul articol, va fi ținut pentru o nouă perioadă de 10 ani și, drept urmare, va putea să denunțe prezenta convenție la expirarea fiecărei perioade de 10 ani, în condițiile prevăzute de prezentul articol.

Articolul 21

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor statelor membre ale Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor și denunțurilor care îi vor fi comunicate de către statele membre ale organizației.

2. Notificând statelor membre ale organizației înregistrarea celei de-a doua ratificări comunicate, directorul general va atrage atenția statelor membre ale organizației asupra datei la care prezenta convenție va intra în vigoare.

Articolul 22

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica secretarului general al Națiunilor Unite, în vederea înregistrării potrivit articolului 102 din Carta Națiunilor Unite, informații complete cu privire la toate ratificările și toate actele de denunțare înregistrate în conformitate cu articolele precedente.

Articolul 23

Ori de câte ori va considera necesar, Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta conferinței generale un raport asupra aplicării prezentei convenții și va examina dacă este cazul să înscrie pe ordinea de zi a conferinței problema revizuirii totale sau parțiale a acesteia.

Articolul 24

1. În cazul în care conferința va adopta o nouă convenție care să revizuiască total sau parțial prezenta convenție și dacă noua convenție nu va dispune altfel:

a) ratificarea de către un stat membru a noii convenții de revizuire va determina, de plin drept, fără a se mai ține seama de dispozițiile articolului 20 de mai sus, denunțarea prezentei convenții, sub rezerva ca noua convenție de revizuire să fi intrat în vigoare;

b) începând de la data intrării în vigoare a noii convenții de revizuire, prezenta convenție va înceta să mai fie deschisă pentru ratificare de către statele membre ale organizației.

2. Prezenta convenție va rămâne în orice caz în vigoare, în forma și conținutul său, pentru statele membre care au ratificat-o dar care nu vor ratifica convenția de revizuire.

Articolul 25

Versiunile franceză și engleză ale textului prezentei convenții au aceeași valabilitate.

